

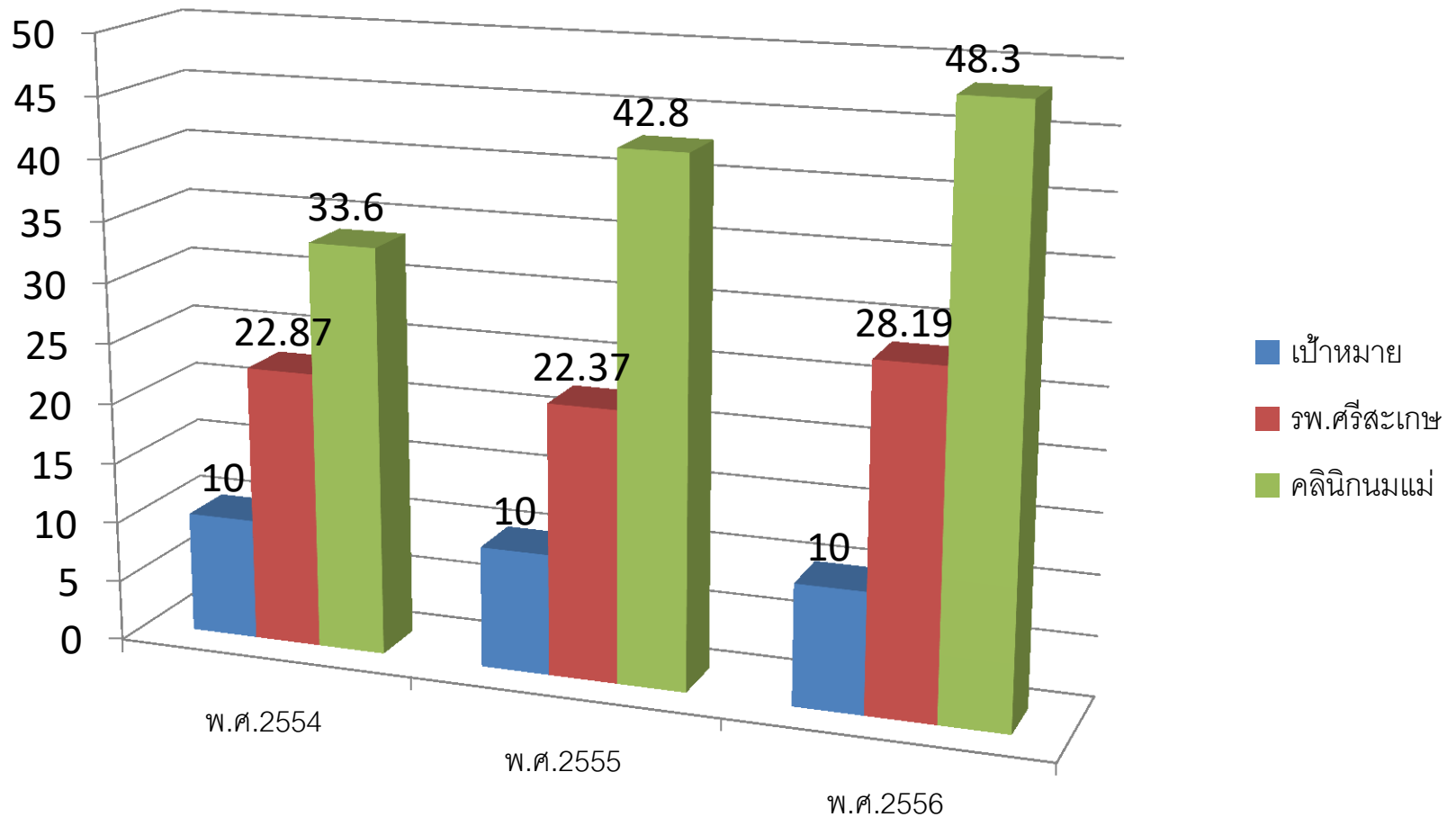
ผลการเสริมสร้างพลังอำนาจ
ต่อการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของแม่วัยรุ่น

THE EFFECT OF EMPOWERMENT ON BREASTFEEDING SELF EFFICACY
AND SELF ESTEEM AMONG TEENAGE MOTHERS

นางจันทร์สม์ สมศรี

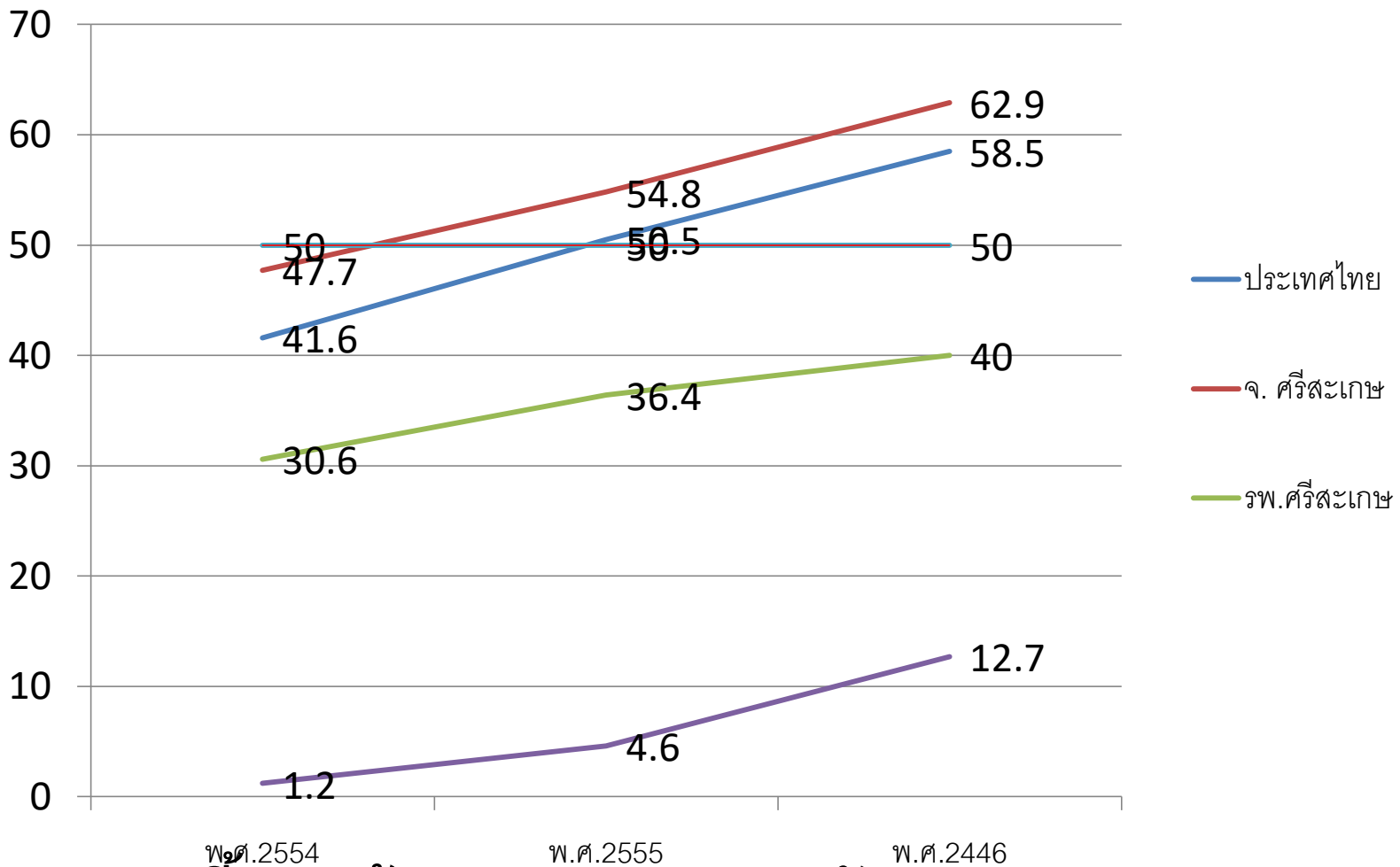
โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ความสำคัญของปัญหา

กราฟ แสดงข้อมูลแม่วัยรุ่น พ.ศ. 2554-2556

ความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (กรมอนามัย พ.ศ. 2554-2556)

ความสำคัญของปัญหา

สาเหตุของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ไม่สำเร็จ ของแม่วัยรุ่น

- วิตกกังวล
- กลัว
- เครียด
- อาย
- เหนื่อย
- ไม่สุขสบาย เจ็บ
- ให้นมลูกไม่ถูกวิธี
- ขาดความมั่นใจ

(สมพร วัฒนนุกุลเกียรติ, 2546; ปราวณี พงศ์ไพบุลย์,
2548; มณีรัตน์ ภัทรจินดา, 2546 Williams, 2011;
วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์, 2552 ,
นุจเรศ จันทบุรณ์, 2553)

ภาวะสูญเสียพลังอำนาจ
(Gibson, 1991)

ความสามารถในการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่ อยู่ในระดับต่ำ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนม ของแม่วัยรุ่น (สุนิสา ปัทมภรณ์พงศ์, 2551)

- พัฒนาการและภาวะสุขภาพ แม่และลูก
- ความเชื่อและทัศนคติ
- การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ความรู้และประสบการณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- เศรษฐกิจ
- ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
- ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ลักษณะของครอบครัว

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ของเดนิส (Dennis, 1999)

การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ใน
ระดับสูง แม่จะมีความมุ่งมั่น และมีความพยายามเพื่อให้
บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ สามารถตัดสินใจเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่ได้ต่อเนื่องและยาวนาน

แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ

การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการทางสังคม ในการช่วยส่งเสริมและเพิ่มความสามารถของบุคคล ให้ตระหนักรู้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาร่วมกัน และร่วมมือกันในการวางแผนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เห็นอกเห็นใจ ความร่วมมือกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วม มีโอกาสเรียนรู้ คิดวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยตระหนักถึงศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง เมื่อทำได้จะเกิด **ความรู้สึกภาคภูมิใจ และรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง**

(Gibson, 1995)

วัตถุประสงค์

เพื่อ ศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการรับรู้
ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และความรู้สึกรู้
คุณค่าในตนเองของแม่วัยรุ่น

- เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง
- เปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

สมมติฐาน

แม่วัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ มีการรับรู้
ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และความรู้สึกมีคุณค่า
ในตนเอง สูงกว่าแม่วัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ

นียมคัพท

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจ
2. การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
3. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
4. แม่วัยรุ่น

กรอบแนวคิดการศึกษา

การเสริมสร้างพลังอำนาจ

1. สร้างสัมพันธภาพ
2. ค้นหาสถานการณ์จริง
3. การสะท้อนคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ
4. การตัดสินใจและเลือก
 แนวทางปฏิบัติ
5. คงไว้ซึ่งการปฏิบัติ

แม่ข่ายรุ่น

- การรับรู้ความสามารถ
ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ความรู้สึกมีคุณค่า
ในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

- **การวิจัยแบบกึ่งทดลอง** เปรียบเทียบ 2 กลุ่ม วัดก่อนและหลัง การทดลอง (Pretest-Posttest control group design)
 - **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ แม่วัยรุ่นในระยะหลังคลอด
 - **เลือกกลุ่มตัวอย่าง** แบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน (Central Limited Theorem; Bartz, 1999)
- เกณฑ์การคัดออก** ย้ายที่อยู่, แม่/ลูกมีภาวะแทรกซ้อน, ไม่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาต่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

พิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยใน
มนุษย์, หนังสือชี้แจง และ **Informed Consent Form**

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- แบบสอบถามความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองของแม่วัยรุ่น

ความตรงตามเนื้อหา : ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ตรวจสอบความเชื่อมั่น : คำนวณจากสูตรของครอนบาช

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ **.86** และ **.72**

วิธีดำเนินการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป :

สถิติร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่ม : **Paired t-test**

3. เปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่ม : **Independent t-test**

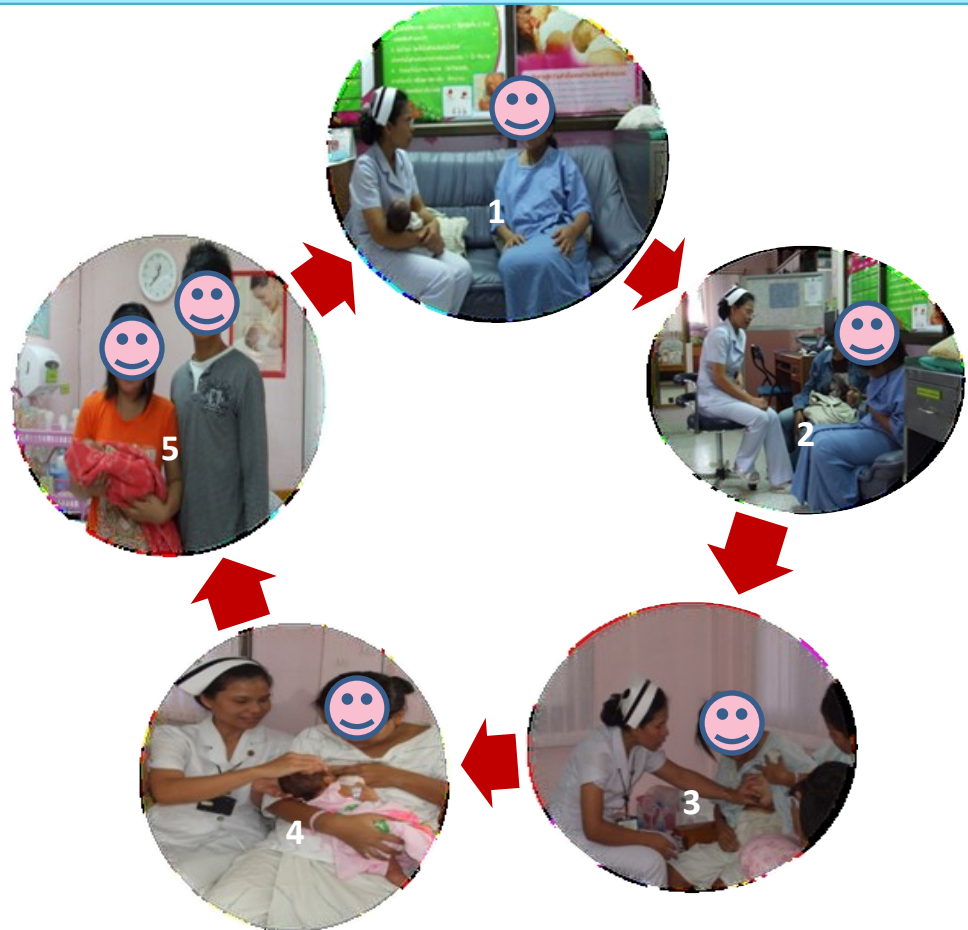
4. ทดสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม : **ANCOVA**

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

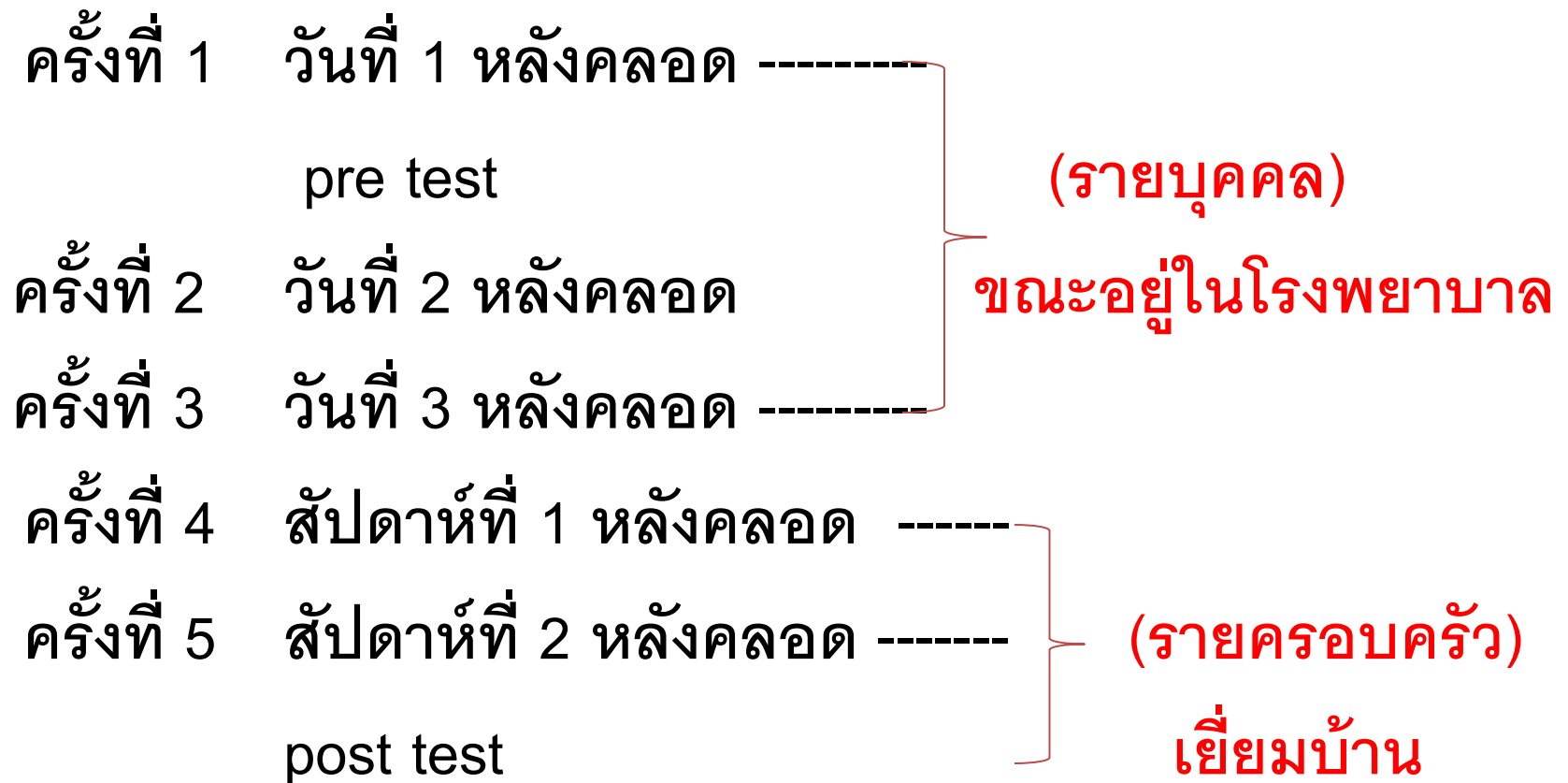
1. สร้างสัมพันธภาพ
2. ค้นหาสถานการณ์จริง
3. การสะท้อนคิดอย่างมี
วิจาร์ณญาณ
4. การตัดสินใจและเลือก
แนวทางปฏิบัติ
5. คงไว้ซึ่งการปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การเสริมสร้างพลังอำนาจ 5 ครั้ง (2 สัปดาห์)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป
2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่ม
3. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม

1. ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ (ปี)	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14 ปี	3	10.0	0	0
15 ปี	3	10.0	3	10.0
16 ปี	4	13.3	6	20.0
17 ปี	2	6.6	3	10.0
18 ปี	7	23.3	6	20.0
19 ปี	11	36.6	12	40.0
X		17.3		17.6
S.D		1.7		1.4

1. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

2. สถานภาพสมรส	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	9	30.0	11	36.7
ไม่ได้สมรส	21	70.0	19	63.3
3. การศึกษาสูงสุด				
ประถมศึกษา	5	16.7	3	10.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	36.7	13	43.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	13	43.3	14	46.7
อื่นๆ	1	3.3	0	0

1. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

4. อาชีพ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/ นักศึกษา	16	53.3	17	56.7
เกษตรกร	4	13.3	1	3.3
รับจ้าง	4	13.3	12	40.0
อื่นๆ	6	20.0	0	0
5. รายได้				
น้อยกว่า 5,000 บาท	19	63.3	18	60.0
5,000 – 10,000 บาท	11	36.6	12	40.0

1. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

6. อายุครรภ์	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
36-37 สัปดาห์	8	26.7	3	10
38-40 สัปดาห์	22	73.3	27	90.0
7. วิธีการคลอด				
คลอดปกติ	19	63.3	26	86.7
ผ่าตัดคลอด	11	36.7	4	13.3
8. น้ำหนักลูกแรกเกิด				
น้อยกว่า 2,500 กรัม	4	13.3	0	0
2,500-3,500 กรัม	23	76.7	30	100
มากกว่า 3,500 กรัม ขึ้นไป	3	10.0	0	0

1. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

9. การให้ลูกดูนมแม่ครั้งแรก	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภายใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด	16	53.3	22	73.3
หลัง 24 ชั่วโมงหลังคลอด	14	46.7	8	26.7
10. ระยะเวลาที่ต้องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่				
1-3 เดือน	10	33.3	10	33.3
4-5 เดือน	17	56.7	20	66.7
6 เดือนขึ้นไป	3	10.0	0	0

1. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

11. ผู้ดูแลในระยะหลังคลอด	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สามี	7	23.3	3	10.0
พ่อ แม่ ตัวเอง	16	53.3	23	76.7
พ่อ แม่ สามี	7	23.3	3	10.0
อื่นๆ	0	0	1	3.3

2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

การรับรู้ ความสามารถ ในการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่	Paired Differences					t	df	Sig (2-tailed)
	Mean difference	S.D	การ แปลค่า	95%CI				
				Lower	Upper			
ก่อน	25.0	5.4	ต่ำ	-32.0	-28.5	-35.2	29	.00
หลัง	55.3	4.7	สูง					

2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ความรู้สึก มีคุณค่า ในตนเอง	Paired Differences					t	df	Sig (2-tailed)
	Mean difference	S.D	การ แปลค่า	95%CI				
				Lower	Upper			
ก่อน	13.3	2.6	ต่ำ	-14.0	-12.1	-29.4	29	.00
หลัง	26.4	2.1	สูง					

2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม

การรับรู้ ความสามารถ ในการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่	Paired Differences					t	df	Sig (2-tailed)
	Mean difference	S.D	การ แปลค่า	95%CI				
				Lower	Upper			
ก่อน	30.4	5.4	ต่ำ	-32.0	-28.5	-35.2	29	.00
หลัง	49.9	3.9	ปาน กลาง					

2. เปรียบเทียบผลการศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

2.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ความรู้สึก มีคุณค่า ในตนเอง	Paired Differences					t	df	Sig (2-tailed)
	Mean difference	S.D	การ แปลค่า	95%CI				
				Lower	Upper			
ก่อน	16.0	2.8	ต่ำ	-14.0	-12.1	-29.4	29	.00
หลัง	22.4	2.2	ปาน กลาง					

3. เปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่ม

3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การรับรู้ ความสามารถ ในการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่	Levene's Test For Equality Of Variances		t-test for Equality of Mean					95%CI	
	F	sig	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean difference	S.D	Lower	Upper
	0.43	8.36	7.097	58	0.00	4.0	.56	5.13	9.67

3. เปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่ม

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม

ความรู้สึกรู้สึกมี คุณค่าใน ตนเอง	Levene's Test For Equality Of Variances		t-test for Equality of Mean					95%CI	
	F	sig	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean difference	S.D	Lower	Upper
	1.947	1.68	6.526	58	0.00	7.4	1.13	2.87	5.12

ทดสอบค่าเฉลี่ยความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวน ANCOVA

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Means Square	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	211.986	1	211.986	49.377	.000
คะแนนก่อนสอน	103.758	13	7.981	1.859	.070
วิธีการสอน	11.819	8	1.477	.344	.943
ความคลาดเคลื่อน	158.850	37	4.293		

ผลการศึกษาต่อเนื่อง

ระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2 เดือน	30	100	18	60.0
4 เดือน	25	83.3	12	40.0
6 เดือน	20	66.6	5	16.6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การเสริมสร้างพลังอำนาจช่วยพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของแม่วัยรุ่นให้สูงขึ้น

1. ควรนำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ ไปพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในแม่วัยรุ่นตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ จนถึงหลังคลอด
2. ควรติดตามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในแม่วัยรุ่นอย่างต่อเนื่องจนถึง 6 เดือนหรือนานกว่านั้น
3. ควรศึกษาการสนับสนุนของครอบครัวต่อความสามารถในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
4. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความเชื่อ วัฒนธรรมของครอบครัวแม่วัยรุ่นต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

QUESTIONS

ANSWERS

